

ALBINA.

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespundinti a-i nostri, si d'adreeptulu la Redactiune: **Josefstadt, Lange Gasse Nr. 43**, unde sunt a se adresa si corespundintile, ce privese Redactiunea, administratiunea sau speditur'a cate vor fi nefrancaute, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru *anuncii* si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde cate 7 cr. de linie repetirile se facu cu pretiu scadiutu. Pretiulu timbrului este 30 cr. pentru una data, se antocipa.

Invitare de prenumeratiune

la

„ALBINA“

Cu 1 optovre s. v. incepemu patratul din urma alu anului cur. si cu ocaziunea aceta se deschidu prenumeratiuni noue la fca n'ostrea, cu conditiunile ce se vedu in frunte: adeca: 2 fl. v. a. pe patratu, 4 fl. pe diumetate de anu.

Epistolele a se adresa: redactiunei „Albina“, Viena, Josefstadt, Lange Gasse Nr. 43.

Rogamu a fi incunoscentiati de timpuriu, ca se ne potemu orienta in privinta esemplarielor de tiparitu, si incunjuram intrerumperea in spedare.

Redactiunea.

Viena 10/22 opt. 1867.

Cauza Romi ocupa pretotindene opiniunea publica, desl lipsese cu totulu ori-ce orientare despre direptiunea ce va lua aceta afacere.

Gvernulu italianu, apesatu de o parte de conventiunea de septembrie care opriat de la Rom'a, de alta parte impinsu de opiniunea publica nationala care lu trimitea la Rom'a, — e pre naturalu ca nu va poté sta tempu lungu in aceta punctiune plina de perplexitate.

Rescol'a in statulu papale incepu a constringe pre cabinetulu Florintiei se se dechiare pentru o parte seu alt'a. Diplomatiu italiani crediura la inceputu cumca calea de medilocu e cea mai buna, cu alte cuvinte: se siéda pre doue scaune, se traiesca in amicetia si cu conventiunea si cu opiniunea publica a natiunei.

Erá problema pre grea a uní doue nature atatu de contrarie, dar ministrii

italiani se crediura de maestri destulu de dibaci in asta privintia si se apucara delucru:

Pentru ca se satisfacsa conventiunei guvernulu italianu trase unu cordonu militarulu la fruntariile statulu papale ca nu se impedece pre garibaldianu d'a trece acolo spre a castigá Rom'a de capitala Italiei.

Pentru ca se satisfacsa si dorintiei natiunali, guvernulu italianu n'a desvoltatu la granitie atat'a energia in catu trecerea garibaldianiloru se fie de totu cu nepotintia. N'a potutu voi guvernulu se lu dechiare natiunea de giandarmu papale si inca voluntariu cu spesele proprie.

Dar precum patiescu toti cei ce vreu se siéda pre doue scaune, asemene periclu amenintia acum pre guvernulu italianu.

Cabinetulu Tuilerieloru i-a notificatu cumca Florintia ori nu voiesce ori nu póte efeptuá conventiunea de septembrie carea pretinde ca guvernulu italianu se scutesca statele papale de ori-ce neliniscire esterna. Aceta garantia numai a indemnatu pe Franc'a a se retrage din Rom'a. Daca Itali'a nu implinesce garanti'a, se restituie statulu quo nainte de conventiune, si Franc'a trimite ostasi de ai sei la Rom'a.

Itali'a replica cumca a observatu conventiunea, dovéda cordonulu militarulu dar acum ar trebui ca Franc'a inu se se se invoieasca pentru delaturarea ori modificarea conventiunei, caci rescotiati ce s'au stracoratu fora a poté fi impediti propaga acolo idei republicane, cari potu compromite monarchia in Itali'a, ce — se intielege — ca ar poté molipsi si Franc'a.

Napoleone totusi ie mesure pentru ocuparea Romei. In fati'a acestor'a Itali'a se va convinge ca nu se mai póte basá pre conventiune, deci se va arunca cu

ulu in bratiile natiunei inca mai nainde ce aceta si-ar fi perditu increderea guvernulu.

In acestu intielesu a eruptu la Florentia o crisa ministeriala, dupa care veni la guvernulu barbati mai natiunali, in a caror'a programu se nu aiba unu desu-citat'a conventiune.

Franc'a vedindu acum catu e situatiunea de gingasia, se afirma ca ar fi limitu planulu ministrului seu Lavette, de o actiune combinata, ca o stea ocupatiune in Rom'a se fie si francéca si italiana. Aceta e fórte de crediutu de ora-ce unu casu de resboiu intre Franc'a si Itali'a e o presupunere ridiculosa pana acum.

Armat'a francésca de 20,000 de barbati sta la Toulon gat'a de imbarcare pentru a pleca catra Roma sub comand'a lui Dumont. O stea italiana menita pentru statele papale e pusa sub comand'a lui Ricciotti.

Urméza aci se luamu acum notiia despre o suma de faime din cari inse pana in aceste mominte nu e cu potiinta a constata adevéru. Se afirma adeca cumca o stea francésca nu va primi ordine de plecare, pana ce guvernulu francésca nu va vedé care e fati'a politica a noului ministeriu ce tocma se nasce la Florintia. Dupa alta versiune, o stea francésca a si plecatu, asisdere si cea italiana si a inceputu mersulu ince in domeni'a trecuta. Pentru aceste faime, precum am disu, trebuie se acceptamu adevéru. Aci lipsese orientarea.

In Rom'a domnesce linisce, dar autoritatea guvernulu papale a scadiutu intr' atata ca o adresa subscrisa de 12000 de Romani, primita si de municipalitate, cere de la s. scaunu se chame trupele italiene regesci ca prin intrevenirea lor se previna rescolla in Rom'a.

Paralele intre constitutiunile celoru doue diumetati de imperiu.

In aceste foi s'a petrecutu cu atentiune desbaterile parlamentarie atatu din senatulu imperiale catu si din diet'a Ungariei.

A trebuitu se ne interesamu si de senatu, pentru ca o parte din romani, ducatul Bucovinei, si are reprezentantii sei in acestu corpu legativu, era de alta parte numai astfelu se poteau desluci deplinu cele petrecute in Ungaria, caci relatiunile se influintiéza imprumutatu de ambele laturi. Aceta influintiare reciproca se obsérva une ori si la state ne dependinte, cu atat'a mai vertosu la doue corpuri legate prin multe institutiuni.

Am veditu direptiunea ce a luat senatulu intru reorganizarea constitutiunala a monarchiei. Elu a tienutu socota de esperiintiele culesse din trecutu, si pre bas'a acestor'a n'a mai doritu centralismulu strinsu dupa ce se convinsese ca aceta sistema n'a potut'o infintiá cu durabilitate neci Bach in modu absolutu, neci Schmerling in modu constitutiunale.

Astadi senatulu (care neci candu bolia de dorulu centralismulu strinsu, totu nu absorbise cu totulu dietele provinciali) asecura de nou autonomi'a provincieloru prin nou'a constitutiune votata, ma ce e mai multu elu intona de repetite ori largirea autonomiei singurateceloru provincie, precum adeca convine mai bine provincieloru respective, si in asta privintia ascépta proiepte noue de lege.

Fatia cu aceste tendintie pentru o decentralisare ratiunabila si corespundentia manifestate in senatu, se punemu la judecare constitutiunea ungerésca cu tendintiele ei, si vom vedé ca ungurii astadi pentru a loru parte sunt mai mari centralisti de cum erau niemtii sub Schmerling.

FOISIÓRA.

Fragminte din desbaterile societatii academice.

(Incheiare.)

Membrii societatii academice vor fi constrinsi a sacrificá timpu fórte multu spre a puté citi tóte cartile romanesce cate s'au tiparitu pana in dilele nostre, pentru ca se scota din ele cuvintele adoptate de bune, inse netrecute in vreunu dictionariu romanescu. Nici unulu dintre membri nu traiesce din literatura, si mai toti sunt ocupati in multe moduri. D. Cipariu a scutitu pe colegii sei de la citirea cartiloru esitate pana la an. 1720, era ceilalti membri au se citeca in an. 1868 pe celelalte pana la 1830. Cu cele esite de la 1830 incece va fi multu mai greu. In siedinti'a a 27 unulu dintre membrii transilvaniu facuse in aceta cestiune o propunere mai lunga, alu careia intielesu este urmatorulu:

Art. 11 din Regulamentulu provisoriu de la 1866 suna:

„In aceste sesiuni (societatea) va discutá bazele dupa care urméza a se elaborá dictionariulu si gramatic'a; va defige modulu cum are a se aduna materi'a si formele limbii din

tóte tierile locuite de romani; va decide de catra cine si cum se se lucre cele doua carti din materialulu adunatu.“

In statutele definitive ale societatii academice acestu articulu provisoriu se vede trecutu in artic. IV liter'a a).

Din tóte problemele sciintifice si literarie a caror'a deslegare se ascépta de la societatea academica, cea mai grea, totodata inse si cea mai urgente mi se pare a fi elaborarea unui dictionariu romanescu.

Noi avemu mai multe dictionarie atatu tiparite catu si manuscrite de cate doua, trei si patru limbi; se scie inse, ca tóte acele dictionarie luate la unu locu departe de a coprinde intregu materialulu limbii romanesce, te facu se simti in trinsese mai la tóta pagin'a lips'a unui mare numeru de vorbe curatu romanesce, care se afla in usulu de tóte dilele la o parte seu alt'a a poporulu in diferite tieri si tienuturi pe unde lexicografiu nostri n'au avutu nici o data ocaziune de a petrece. Se cogetamu de ecs. numai la Flor'a tieriloru locuite de romani, precum si la o multime de uneltdin casa si din economi'a de campu, pentru ca se ne convingemu de adevéru acestei asertiuni.

Acele dictionarie inse mai au inca si o alta scadere esentiala. De la compunerea lor, seu inca pe timpulu compunerii scelerasi, adeca cam de la 1820 incece limb'a nostra natiunala, carea pana atunci se audia numai in familia, in beserica si in piatia, s'a introdusu in

tóte scólele romanesce incependu de la cele elementare pana sus la facultati, ea s'a facutu totodata limba a legislatiunii; limb'a romana se aude astadi din amvonu, din catedra, tribuna si de pe scena. Intr'aceea s'au si tiparitu o multime de carti, era altele mai alesu scolastice sunt netiparite, introduse inse ca compendie in scóle. Pe aceste cali limb'a se inavuti cu unu numeru fórte insemnatoru de termini noi mai in tóte ramurile sciintieloru, artelorlu si chiar ale profesiunilor cetatienesci (meserii). Totu t'est'a avemu si observamu si despre naintarea a t'esti si a sciintiei militari si nautice.

De unde se culéga lexicografiu nostri toti a si termini seu vechi seu noi, puse inu in su precum am dice, si o multime introdusi in scóle? Si déca nu i-ar culege, cum ar fi in se de a-i cercetá, cerne, supune la o critica atóta pentru ca se se védia curatu, cari sunt ni de pastratu si cari merita a fi departati de limb'a, seu inca coresi? Mi se va dice póte, o societatea academica nu va lipsi a-si intocmi o biblioteca din tóte cartile romanesce cate s'au tiparitu si care se vor mai tipari in viitoru. Sciu ca se va intempra si aceta; credu inse ca fiecare dintre dd. membrii acestei on. societati va fi observatu doua impregiurari care i vor ingreuna lucrurile, daca aceleasi nu se voru schimbá spre mai bine.

Se tiparescu in unele parti locuite de romani mai multe carti, despre care din ocolo nu afla nimene nimic.

Se afla éra si in manile profesorilor o multime de compendie elaborate atatu pentru specialitatile propuse in clasele gimnasiale catu si pentru facultati, care nu s'au tiparitu nicidecum; intr'aceea limb'a si terminii sciintifici si tehnici adoptati de acei profesori trecu la scolaru si prin acestia in publicu mai departe. Mi s'a intemplat nu odata, ca pe aceta cale se intempinu pentru aceeasi idea cate doua si trei expresiuni, care inse nici batute in capu nu putea se se suferé unele langa altele ca sinonime. Totu asemenea se intempra si in diaristica, chiaru si in unele acte oficiali.

Acestea premitendu mi iau voia a propune urmatorulu proiectu de decisiune:

Societatea academica se va adresa inca din aceta sesiune atatu catra in. Ministeriu alu instructiunii publice si catra on. Consiliu de instructiune in Romani'a, catu si catra ven. Inspectorate generalu scolastice din celelalte tieri locuite de romani, pentru ca aceleasi se binevoiesca a emite scrisori cerculari catra toti dd. directori si profesori provocandu-i ca;

a) Se nu-si pregete a impartasi acestei societati academice tóte cartile de invetiamentu cate se vor fi aflandu tiparite si introduse in respectivele scóle si seminarie romanesce, cum si a insemná pretiurile lor.

b) A face cunoscute si compendiele care se afla introduse in manuscritu si sunt destinate a se tipari ca absolutu necesarie pentru inlesnirea tinerimii scolastice.

Provocare.

Óre daca voui cantá... Fi-va cine m'ascultá? G. Sionu.

Sentimentulu de pietate, stima, reverin- si adoratiune ce lu nutrescu pentru martirii... Acolu simtiamentu santu catra acei bar-

Si óre voi maretie umbre se nu meritati... Deci cu tota onórea provocu si invitu pre-

Garib: Io ti-i voui predá; ei se vor opu-... Gen: Ostasiloru! se-i prindeti pre acosti-

Cei trei Garibaldiani: Traiesca Ga-... Gen: Se-mi credeti cá insu-mi mi facu-

Gen: Oh ce nenorocire! Dar nu potemu... Gen: (cetesco): „Generale! Mai multu-

carei adunari, subscribulu voui avé onóre a... Bodesci 15 opt. 1867.

Economia.

Table with multiple columns listing prices for various goods like Bumbaculu, Canep'a de Apatin, Inulu natural, etc.

Table listing prices for various types of flour (Rapi'a, Lan, etc.) and other goods.

(Reportulu de septemana a Loiduluí... Temisiór'a, 18 opt. 1867.

Aradu, 21 sept.

In terglu nostru de septemana se aduse-... Timpulu este placutu: limpede si caldu, ap'a in Muresiu este favorabila plutirei.

VARIETATI.

Publicare de concursu. Pentru 2 stipendia Romantiane cate de 315 fl. v. a. alui Vasiliu Popu si Georgiu Vladareanu...

se tréca de cea lalta parte, cáci ti-e cunoscutu... Scen'a a siés'a.

seu am ténutu nunta si acum'a am dorí se po-... Mirés'a: Dar eu asiú dorí se am unulu.

Gen: Daca e asié, io nu vreu se dica lu-... Scen'a a opt'a si ultim'a.

